

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta are de doi ori adică: Mercuria și Sâmbăta. Foiea odată pe săptămână, adică Sâmbăta. Prețul lor este pe unu annu 10 f. m. c., pe diumătate annu 5 f.; dar pentru țeri străine 7 f. pe unu sem. și pe annu întregu 14 f. m. c. Se prenumera la toate poștele imperatesci, cum și la toți cunoscutii nostri DD. correspondenti. Pentru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Scrisoarea de mana a Maiestatei Sale c. r. Apostolice, emisa catra L. M. C. de Kempen:

„Catra Locotenintele-Maresalu-Campestru, inspectore generale de cenzarmaria de Kempen.

„Eu in iutea si deplinita esecutare a eseleutei organizatiuni a cenzarmariei Mele, care in toate partile Monarchiei, atatu in privintia conformei si energice sale faptuiri, catu si in purtarea ei esterna Ma multumitu pe deplinu, recunosc ca problema, ce Ti se a incredintiatu D-tale, se a resolutu pe deplinu prin faptuosa D-tale activitate, pentru care de argumentu al deplinei Mele recunoscintie află cu cale a Ti conferi ordinul Meu al coronei de ferru clasa inteia cu certarea tacsei.

Schönbrun in 22. Octobre 1852.

„Franciscu Iosifu, m. p.“

Maiestatea Sa c. r. Apostolica cu prenalta resolutiune din 13. Octobre a. c. Se a induratu pe fostul in servitiu la ministeriu de finantie consiliariu financiaru Iosifu Zanko al' denumi pregratosu de primul consiliariu superior de finantie la directiunea provinciale de finantie a Transsilvaniei.

Nr. 20/c. III.

Multamire publica.

Pre veneranda Dôma Iuliana Mocioni de Foën, condusa de cele mai temeinice motive in favorea ajutoriului crescerei fetitiilor romane serace, condusa de amorea si zelul catra inaintarea fericirii si de iubirea crescineasca filantropica catra d'apropiele, pelinga o adresa onorifica cu datu 13/25. Sept. 1852 catra comitetul R. F. R. sol. prezentata in 26/14. Octobre a. c. Nr. 2. III, a binevoitu a spori fondul Reuniunei acesteia cu 100, una suta florini m. c., o data pentru totdeauna, si contingintele anuale al membroru Reuniunei cu cate 30 f. m. c. pe dece anni venitori, dupa a caroru decurgere mai apropiate a si renoi obligamentu amasuratu impregiarilor d'atunci.

Acestu documentu de liberalitate ne pune la chiera lumina si nobletia simtimentelor, ce le nutri de multu si le nutresce pentru natiune pene astadi veneranda aceasta Mama, — atatu de binecuvintata in frontariul Mameloru de natiunea noastra — care, ca o Cornelia, se afla in stare a ne areta in crescutii sei fiii, spre servitiu patriei si totu odata si al natiunei: o mostra de educatiune, celu mai pretiosu al vietii Sale tesauru, pentru care astadi si seceră re-
cunoscintia natiunei. — Pentru aceasta jertfa nobile si pentru influentiarea ce o speramu din aceasta fapta nationale-filantropica intru indemnarea d'a se sprijini ciintitul ajutoriu de crescere, se afla Reuniunea obligata a si exprime in publicu, in devotamentul crescerii sessului frumosu mai seracu si deosebi in locul orfelineloru martirilor nostri, cele mai caldurose simtimente de multiemire, stima si veneratiune, luendusi indresneala a publica de documentu si pretiuita D. Sale adresa cu datu in Pesta 13/25. Sept. 1852 in urmatóriele:

„Prea Onorate Comitetu!

„Scapandu pucintel de impregiarile impedeatoare, ce me impresura, mi ieau onóre a respunde la mult stimata provocare ddu 20/2. a. c.

„Infintiarea Reuniunei femeilor romane mi a causatu indoita bucuria si placere: auteiu, pentruche scopul acestei intreprinderi e crestinu, natiunal, santu! — adoa, pentruche din aceasta infintiare

si den repede a prolatiire a acestei intreprinderi — conoscu ponencat de mult sa destepiat sentiul natiunal in mumele fiilor romani, care impregiare mi e sigura garantia, che natiunea nostra nu va mai cade in acelu statu alu amortiirei, in care lanceði sute de anni, ei va propasi nesmiintitu cotra fenicire-si!

„La complimentele ce-mi faceti in privintia fiilor mei, si pentru care ve multiemescu preformos, — atatu pot se ve incredintiescu, che voia, dorintia si tendintia mea a fost pururea — a cresce din tressii Asia barbati, precum credeti Dvostra che ar si fi. —

„Ce se tiene de acelu incrediantu a Dvostra catra mine, (pre care eu premult in stimu) prin carele binevoiti ami oferi Protectorata Reuniunei femeilor romane, me temu che pe lunge debilitatile betranetiei mele, detorintiele curespunsatore demunitatei acesté effectu de plin in stare nu voiu fi, totusi voiu adopera a conferi la matretul scopu alu Reuniunei nóstre — dupó potentie-mi — cat mai mult; deocamdata rogu ca sese multiumeasca preonoratul Comitetu cu offertul din partea persoanei mele — de 100 fl. m. c. ce depun acum, si 30 fl. m. c. ce me deoblegu a da pe totu annu in dece anni, dupo care timpu mi voi renoi obligamentu ammessuratu impregiarilor de atunci.“ (Urmeadie subscrierea.)

Fia ca esemplul acestu nobile se deserveasca de indemn si animare la toti si la toate, dela care asteapta atatu lipsa instituteloru catu si salvarea onórei nationale calduróse ajutorie. —

Brasiovu, 2. Noevre 1852.

Comitetu R. F. R.

Brasiovu, 2. Noevre. Eri inainte de amédiadi se tienú aci serbatoréca deschidere a preturei c. r. provinciale in fiintia de facie a tuturor brasieloru c. r., a magistratului, comunitatii centumviale s. a. D. presedinte de pretura Fridericu Kirchner defasura intru cavintare inaugurale toate folósele, care le apromite si le protinde marele acestu opu alu organizatiunei dreptatei in tota Monarchia peste populatiunea întreaga, si acum si peste poporul Ardealului, care are a spera o administratia de dreptate ne partinita, energica, si care fora privire la persona va sci sustiné dreptul vercarui. — In urma declará ca de astadi in colo judetiele invecchite au incetatu cu totul ér cele noue se au activatu. In linea solennitati se tienú in beserica r. catolica unu Te de um la care luá parte tota adunantia.

Alalta eri so serba cu mare solennitate in beserica evangelica d'aci memoria reformatiunei de 300 anni ca o festivitade din cele mai alese. —

Eri sosi aici si al 4. batalion al c. r. regimentu de infanteria comite Nugent. Domnul general-majore si bregadir comite Szedtvitz esi cu o suite splendida inaintea trupei, care inca va remané aici in garnisóna.

Brasiovu, 4. Novembre. Resultatul targului de tórna d'aci a fostu forte nemultiamitoriu. Se tacemu ca ploiosul tempu a retrasu pe o multime de omeni d'a frecuenta targul, dar se mai vedé inca si o lipsa mare de bani, incatu messeriasii remasera asta data mai ne multiumiti de catu ori si cand cu vendiarea manufactureloru sale.

Sibiiu, 1. Noevre. Serenitatea Sa Domnul gubernatoriu mil. si civil Principe de Schwarzenberg Sa rentorsu din calatoria inspectiionale la Sibiiu.

FOILTONUL.

Idee generale despre religione.

(Dupa Baudet.)

(Capetu.)

Acestu adeveru, fundamentulu tótei religonii, stralucesce de toate partile in Omeru, si mai alesu in allegoria Rogationiloru, in cartea a noue a Iliadei, unde Fenice se adopera a impaca mania lui Achille: „Allina-ti, Fenice, acea mania superba, imperiosa care te domina; nu-ti siéde bine sa aibi o anima inflexibila, neinduplecata; dzeii mai putenti de catu tene, si de natura mai excellenta, dzeii, disisi se indupleca. Temăia, rogationile unilate, libationile, sacrificiele intorc mania loru casionata de ver-ce offenseione. Rogationile su fielele marelui Joue; cu toate ca-su schiope si abia cuteza a si redica ochii, totu-si nimmarescu de departe Injuria, dotata cu pitióne, spre a repará rellele ce acésta a facutu. Cine recepe cu respectu pre aceste fite alle lui Joue, póte fi sicuru ca si elle audu cere-

rile lui, cându le invóca, le chiama in ajutoriu. Dara cându cine-va le a supperatu prin o aspra recusatione, atunci elle se ducu sa caute pre fiulu lui Saturnu; atunci róga pre Joue, parintele loru, a puni pre cellu ce le a despretiatu, dandu-i de sócia pre eranta Injuria.“

Istoria confirma marturia cellui mai vechiu poetu, si rationea in unire cu consentimentulu genului omenescu ne demustra ca essiste unu Dzeu, autoriu si domnu supremu alu tuturor lucrurilor, carui-a suntemu detori, credentia, supunere, inchinatione si amore.

Critica certoru obiectioni. E invederatu ca religionea tuturor popliloru se nascu din idéa unu Dzeu creatoru, care conserva si governa mundubu; cu toate acest-a unii ateisti au cutezatu a nu avó nici unu respectu cátra ratione, traditióne si evidentia, si a pretinde ca religionea avú inceputulu seu din temere si din necunoscintia legislatoriloru si preotiloru. O atare assertiune cade si pere de sone inaintea mintii cercetatorie.

Mai antaiu, religionea nu s'a nascutu din temerea ce insuffla fenomenele spaimentóse

alle naturei; cáci de si e adeveratu ca nesciutorii se spaimenta de aceste fenomene mai multu de catu cunoscorii, cu toate aceste-a o asemine temere nu fú, nici nu e cauza primaria a simtimentelor religiose. Cea mai vechia idololatria fu cultul astreloru, allu sórelui adeca, allu lunei, si apoi allu elementelor; fiendu ca presuppunea ca toate aceste fientie-su animate, si insisi filosofi, ca si populu, avea acésta credintia. Dara ce flagelle, ce reile cercara ómenii din partea astreloru? Nici unulu; ci ei admirara stralucirea si mersulu loru regulariu, recunoscura servitiile ce le adducea: poetii le cántara in imni loru, si nu le atribuirea nici o data minia, nici reutate. Asiá déra admirationea si recunoscintia mai multu de catu temerea inspirara ómeniloru acestu cultu primariu. Asemine merge lucrulu si cu elementele: elle-su de comunu binefacatórie, si raru vinu in statulu spaimentosu de turburare; servescu spre conservatiunea omului cu multu mai desu de catu spre stricatiunea lui. Reverentiele, inchinationile respectóse ce direpta cátra Joue si Junone, domni timpului si ai plouiei; cátra

дози, Гвверпорел ле фьгьдси ачеста; еи тотъши съ, адре- саръ ши ла авторитъдле енглезешти ши Nordamerikane. Антре въшти 12 фьдиги сьнт 2 проприетари де момши, ши negotiorъ din Paris, еар чеималди сьнт мештери де prin despърдъшлоте.

Англия. London. Есте карактеристик центръ поли- тика кабинеталси енглезеск, къ о фойъ атът де диктипатъ къ ел кьм есте „Morning Herald,“ диконтра челор май мьлте живрпале енглезешти, ја пе фьдъ партидъ центръ Л. Наполеон. Авторитатев лъи Л. Наполеон, зиче ъст жьр- пал, се дптемеиеазъ пе базеле челе май легитиме ши май децене че пот фи дп Франца; дотреита ал-пере а лъи де кьтре попор ши зп шир де фьште че аъ шьотъит Франца, о фак пе ачеста ка съ фойъ ка о проприетате ши ка о креа- тьръ а са. Ръдъи чеи веи аи Франциѣ пь сѣъ базат ве. ни- ште темезри май легитиме ши май национале де кьт Л. Наполеон, каре гьси Франца кьзътъ до прьпастия чев май аджкь, де знде о ридикъ ши о изсъ пе о трентъ дп Европа, demъ де нациуеа чеа mare. Дп кьтева лъи де домпие бьл Л. Наполеон а адвс индустрия, агрикьлтэра ши negotia Францеѣ ла о дпморпие ка каре пь сѣа май възьт дп Франца. Кредитъ ши дикредереа сьнт рестабилите, ши дп време че дъждиле се дпшъдигьтъ, велитъриле статълв креск. Ачеста есте Домпиторъ пе каре negotiorъ де минчивн „Times“ дп компаръ къ Domitianъ ши Tiberis. Нь е мьлт де vom зиче къ Times — шtie Dismezеѣ din че ingeres — ва къ пьтереа съ дпвръжбескъ пе Англия ши Франца, ши съ ле факъ а се лъа де кап. Times лъдеште opinionеа, кьм къ Л. Наполеон ар фи преврѣт а шерце пе зрмеле вокив-сѣъ, ши къ ачеста провъче дп лъме о недикредере, каре тревье съ айвъ зрмьриле челе май черикълосе, ши дп фине съ кьшизне о декъзърѣдне де рьсвоѣ до контра Англицѣ.

„Morning Chronicle,“ алт жьрнал енглезеск, фьрте ииник лъи Л. Наполеон, скрие, дьнъ корреспондентеле сѣъ din Pa- ris, дотре алтеле кьткъ дптръвн консилиз министерия дела 18. сар фи хотъят, ва съ се деа воѣъ а се релатэра дп Франца ценерариѣ Шамбарниер, Ламоридиер, Бедо ши Леоло; къ декретъ дп привнда аста есте съ есе дп Монитор дькъ дп астъ септъшълъ. Ачест акт де градъ, де се ва дп фийнда, ва провъче чеа май възь дппресивне дп попор ши азме дп арматъ. Алт штире пьмай пьдъи дппор- тантъ кьрпнсъ дп пьмита фойъ есте: кьткъ дпдатъ дьнъ прокъмъдигьне дпверислв ка ла 40 де легитимистъ дп чеи май де фьрнте сьнт съ лепеде де веке лор крединъъ поли- тикъ, съ се дикне ла поъа сьре рьсърпнд, ши съ се депъ- теаскъ де сенатори; къ ачестъ штире ар фи провъс о сен- сьдигьне грозавъ до тавъра претендентелъи дп Фрохедорф. Ачеста пь е де некъзът, кьчи, дела пьвлкъдигьне episto- lei din Venetia а контелъи Шамборд, дп каре ел се де- кларъ центръ традиционе либераре а ле лъи Л. ал XVIII, легитимистъи сѣъ тьят дп дье партиде, тот аша де пропъ- чияте зпа диконтра чеималте, прекъм ера легитимистъи ши орлеансигъи. Зпа дп партиделе ачесте, ши дькъ чеа май пь- дп пьтеросъ, дине ши акъм къ линия а веке а вьрвопилор, ад. къ Шамбор; дпн контръ партида а доа, чеа май пьте- росъ, сьв легитимитате пь дпделеце алт декът Абсолютисм, аша кьм сѣапла ачала пе тимпъл лъи Лъдовик ал XIV. Акъм де време че конт. де Шамборд се декларъ центръ зп гь- верн май либераръ, джпсва дпчетъ де а май фи центръ астъ партидъ зп легитимист дп сенсва лор, ад. зп абсолю- тист. Адевъратъла абсолютист, прип зрмаре ши легитимист, дп окъи ачестеѣ партиде, че стъ дпн зьтра роѣалистъи дпн 1815, есте Л. Наполеон; пьмай ачеста, крече еа, къ е дп стареа рестабилъи приачивъл монархик. — Сьво къ дп зрма ачестеѣ штири ар доми mare атецелъ дп Фрохедорф; ачи пь штиъ че съ факъ. Ле фрикъ къ де се вор декларъ де легитимист дп сенсва партидеѣ десертъторе, о съ дпстреѣ- пезе дела сене пе фьсционистъи, фьръ а о пьтеа авате, фийнд- къ еа пачификъ ши пьвъ акъм къ Л. Наполеон. Се хотъ- ржър дар дп Фрохедорф: ка пе кьнд се ва прокъиета дп- перивъ съ дпдрептезе зп протест солелел кьтре попоръла франгозеск ши кьтре тьтъ Европа, дп каре протест съ се дькъ дпн Coup d'etat ши дпн сьгръмареа тппарълв, кьт- къ алецереа попорълв франгозеск пь пьтът фи либеръ, ши прип зрмаре къ ачеста пь пьте фи нѣчи валъилъ.

Англия. Елиберареа лъи Авд-ел-Кадер дпн ровѣа фрав- дозжскъ фькъ импресивне асвара пресеѣ енглезешти; о- довадъ кьткъ opinionеа пьвлкъ а Англицѣ рекъноште вь- крос че есте де рекъноскат. Иничиѣ чеи май деклараци ай фийторълв дпшерат лъдъ ачест акт де изьпие де дрептата, а Преседителъи, ши май къ сѣмъ ле пьлкъ фьрте манiera, еливертреѣ; тот че се обсервъ есте, къ Л. Наполеон ар фи патат съ ласъ афаръ дпн аворъпиеа, адресатъ кьтре Екс- Емиръ, алъсивне ла кьлкареа де кьвѣнт дпн партиа лъи Л. Филип. Пьмай „Times“ веде максималист ши дп ачест акт де градъ а лъи Л. Наполеон Times ад. сокотеште, къ дакъ Л. Наполеон а елиберат пе Екс-Емиръ сьв kondigize ка съ петрѣкъ дп Брвса, ел къ ачеста, фькънд брекъм пе Тьрчия темпидаръ, пь фькът алт: декът ши а кроит зп фьрмос претест, спре а се акъдъра де Тьрчия кьнд ва вреа, спре а есерса о полидъи стражисъ асвара тьреѣ медитеране, ши дп фине спре а пьтеа дпнде ши май департе домпна франгозескъ престе Африка септентрионаръ. Ба, зиче Times, Л. Наполеон дп инѣма лъи пь крече нѣчи декът, къ Авд-ел-Кадер дпн ва динеа жьрмьнтъл фькът пе Коран, чи сперезъ, къ фьднд i се ва да okasivne де а скимва къ Порта поге ши поге ши де а тримите espedigivni шчл.

Есте кьноскат кьткъ Наполеон дпшератъла се ити- тьла: дпшератъла Францеѣ, Рече ал Италѣи ши Протектор ал Конфедеръдигьнеѣ Цертане, тот Times зиче кьткъ пе- потъла ва лъа зрмьторъл тивъл: „дпшерат ал Францеѣ, Рече ал Алцирѣи ши Протекторе ал локърилор сьинте.“

НОВАТИ ДИВЕРСЕ.

Монтенегринеѣи. Се читеште, къ Принцъ ши нотавилии цери ачештия сѣъ зит дптре сене, ка де бръче сѣъ adoptat ши аколо дп локъл форми патриархале система де дье стате деосевите, ад. чел бесерическ ши чел политическ, съ се депътеаскъ де Метрополит Архимандритъла Ni- kodem Раичевѣи.

Е минъне кьт де зшор ле е пьдигьнилор славе а ши крча. дпдатъ че вѣсезъ, метрополи ши патриарши, сьри- жинигъи ши адъмъпадъ де колосалъ лор — сьпирѣ, каре пьл- пьеште, ка о датъ се пьтъ есвъкни. — Дп интересъ Австриѣи ар фи фьръ чеа май пьдигъ дпдоѣалъ а condipa элементеле релѣдигьнеѣ ресеритене дьнъ националитате, ши а слъви прип креареа зпвѣ Метрополит де нация ротълв ин- фьлвнда че креште ка пиръл, каре зпоѣ стьрпеште веце- тареа челормалте ерѣи. —

— Приачивеле Daniel се апкъ де реформе. Каселе се класификъ центръ контривъдигьне ши о касъ пьтеште дела 1 пьлъ ла 6 ф. контривъдигь; а май дпнт де кьржнд о аьландъ де попор, дп каре а примит жьрмьнтъл дела жьзѣи сьтенешти, ши акъм ар де кьдет а се дпсзра, фийнд- къ дп царъи, къ тьтъ декларареа независингъи лъи дела Пьртъ, домпеште акъм о паче, дпсъ вигиторѣи.

— Кьткъ Омер Паша а кьшмат ла сине пе Паша де Ськтари, деспре каре пь съ штиъ винѣ дакъ ел дине къ пьрта май мьлт ори къ Монтенегринеѣи инсволъ темере; кьткъ дпсъ тьрпие тьрчешти маршиазъ дп колоне кьтръ Херцеговина ши ка- питала Мостар, дпкъ дпсволъ чева ингрѣжире. —

Дпштиндгаре.

Токма пе сосѣ Лексиконъл Цертано-Ротън ши алтъл мѣк де кьвинте технѣче сѣъ неологистъи ал Др. Теодор Статати дпн впо 160 ши май вине де екземпларе, каре се пот перчече прип DDнѣи колекторѣи де аьонеметъ, ши кьшпъра дела либеррия лъи Вилхелм Nemet дп Брашов ши дпн чеа а Сивѣлв, къ зо предъ кът се пьте де мѣк дьнъ есактигатеа ши аджвстъдигьнеа че о аре мьлт предъ- тьл ачест опъ.

Предъл лекс. Цертано-Ротън е пьмай 4 ф. т. в. Чел де кьвинте технѣче ши греъ де дпделес: 40 кр. т. в. Съ фаче ши рефлексивнеа центръ чеи че пь пречепъ кьвинтеле поъе, кьткъ къ ажворѣл лексиконашълв ачест се пьте чинева ажъта ка съ дпделовгъ ори че ва чѣти ро- тьпеште, де ши пьъ стъдиат лъвдъгьтэри май палте. DDнѣи аьонадъ дпн Брашов ши цѣр сь вине воѣаскъ аши ридика екземплареле дела Redakivne.